

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 70/2010-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T., spoločnosť s ručením obmedzeným V., V., zastúpenej advokátkou JUDr. M. I., V., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti T., spoločnosť s ručením obmedzeným V., **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. novembra 2009 doručená sťažnosť spoločnosti T., spoločnosť s ručením obmedzeným V., V. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. B. K., V. (ďalej len „pôvodná právna zástupkyňa“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu

zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) listom č. k. Gús 46/09-5 zo 7. decembra 2009 oznámila ústavnému súdu, že vstupuje do konania vo veci ústavných sťažností sťažovateľky. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 70/2010-15 zo 16. februára 2010 vstup generálnej prokuratúry do konania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2001/09 odmietol.

Podaním doručeným ústavnému súdu 1. októbra 2010 pôvodná právna zástupkyňa vypovedala plnú moc na zastupovanie sťažovateľky pred ústavným súdom. Z toho dôvodu bola sťažovateľka ústavným súdom vyzvaná na predloženie splnomocnenia na jej zastupovanie pred ústavným súdom novým právnym zástupcom. Dňa 11. novembra 2010 bolo sťažovateľkou doručené ústavnému súdu splnomocnenie na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. M. I., V.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou zo 17. decembra 2003 domáhala na Krajskom súde v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb 115/03 proti žalovanému Centrálny depozitár cenných papierov Slovenskej republiky, a. s., 29. augusta 1/A, Bratislava (ďalej len „žalovaný“), náhrady škody, ktorá predstavovala nevyplatené dividendy akcionára spoločnosti sťažovateľky za účtovný rok 2002 v pôvodnej výške 10 000 Sk s prísl. Sťažovateľka 6. marca 2007 žalobu rozšírila o náhradu škody na sumu 11 578 930 Sk s prísl.

Dňa 13. apríla 2007 podala Slovenská republika – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Bratislava (ďalej len „ministerstvo hospodárstva“), návrh na vstup do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Ministerstvo hospodárstva vstup do konania na strane žalovaného odôvodnilo tým, že riešenie predbežnej otázky vlastníctva 110 akcií spoločnosti T., a. s., B. (ďalej len „T.“), má zásadný význam pre vedľajšieho účastníka na strane žalovaného a môže zásadným spôsobom zasiahnuť do jeho právneho postavenia.

Sťažovateľka podaním z 18. apríla 2007 so vstupom ministerstva hospodárstva do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného nesúhlasila z dôvodu, že podľa nej navrhovateľ vedľajšieho účasti nemá právny záujem na výsledku konania (poukázala pritom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. M Cdo 2/99 z 28. februára 2001, ktorým bola otázka nadobudnutia 110 akcií spoločnosti T. právoplatne vyriešená a nemožno ju opätovne riešiť v konaní o náhradu škody).

Krajský súd uznesením č. k. 17 Cb 115/2003-209 z 5. septembra 2007 vstup ministerstva hospodárstva do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného nepripustil. Na základe odvolania sa ministerstva hospodárstva proti predmetnému uzneseniu najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Obo 202/2007 z 29. septembra 2007 napadnuté uznesenie krajského súdu zmenil tak, že pripustil vstup ministerstva hospodárstva do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Proti uzneseniu najvyššieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009 zamietol.

Podľa sťažovateľky najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009 porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka zároveň poukazuje na to, že najvyšší súd pri vydávaní napadnutého uznesenia nerešpektoval nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 porušil základné právo spoločnosti T. spoločnosť s ručením obmedzeným V. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009 a vec vracia v rozsahu zrušenia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti T. spoločnosť s ručením obmedzeným V. priznáva náhradu trov konania v sume 292,38 €..., ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť

na účet právnej zástupkyne JUDr. B. K., V. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi v súvislosti s právnym zastupovaním advokátkou v konaní pred ústavným súdom vznikli trovy konania na náhrade trov právneho zastúpenia v sume 292,38 € vrátane dane z pridanej hodnoty podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov za dva úkony (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) po 115,90 € a 2 x po 6,95 € ako náhrada výdavkov, ktoré trovy sťažovateľ uplatňuje v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009, ktorým zamietol dovolanie proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 202/2007 z 29. septembra 2007, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces chráneného v čl. 46 ods. 1 ústavy i v čl. 6 ods. 1 dohovoru je právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru by v prípade sťažovateľky prichádzalo do úvahy vtedy, keby podmienky na prístup k tomuto súdu ustanovené Občianskym súdnym poriadkom neboli zo strany dovolacieho najvyššieho súdu rešpektované spôsobom zjavne neopodstatneným alebo arbitrárnym. Inými slovami, keby dovolací najvyšší súd tieto všeobecné podmienky prístupu k súdu vykladal vo vzťahu k sťažovateľke diskriminačne v porovnaní s ich výkladom pri iných subjektoch domáhajúcich sa súdnej ochrany. V prípade sťažovateľky k takej situácii nedošlo, sťažovateľka mala priznané postavenie účastníka súdneho konania a najvyšší súd o jej dovolaní meritórne rozhodol, aj keď nie v súlade s predstavou sťažovateľky.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich náleзоch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009 okrem iného vyplýva:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, dovolanie prejednal a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 93 ods. 1 prvá veta O. s. p. ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku.

Pojem „právny záujem na výsledku konania“ Občiansky súdny poriadok bližšie nestanovuje, závisí od úvahy súdu, ako ho aplikuje. Zmyslom vedľajšieho účasti je posilnenie postavenie účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník vstupuje, ak má vedľajší účastník na výsledku sporu právny záujem, inštitút vedľajšieho účastníka neslúži iba k ochrane záujmov tretej osoby - vedľajšieho účastníka, ale aj k ochrane záujmov účastníka konania, na strane ktorého vstupuje.

V prejednávanej veci súd má rozhodnúť o nároku na náhradu škody, ktorá mala žalobcovi vzniknúť tým, že žalovaný nezaevidoval žalobcu v evidencii cenných papierov ako vlastníka 110 akcií T., a. s.

Je potrebné prisvedčiť názoru odvolacieho súdu, vyslovenému v napadnutom uznesení, že aby konajúci súd mohol rozhodnúť o nároku žalobcu na náhradu škody, musí sa vysporiadať s predbežnou otázkou, či sa žalobca v roku 1998 stal vlastníkom 110 akcií spoločnosti T., a. s. Na vyriešení otázky vlastníctva sporných akcií má i nepochybne záujem žalobca a Slovenská republika - Ministerstvo hospodárstva SR, pretože nie je sporné, že v čase vyplatenia sporných dividend spoločnosťou T., a. s., 110 akcií spoločnosti T., a. s., mal a aj v súčasnosti má vo vlastníctve a v držbe Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Rozhodnutia, na ktoré dovolateľ poukázal, o otázke vlastníctva sporných akcií nerozhodli a nebolo o ňom rozhodnuté ani v nálezoch Ústavného súdu SR, preto si súd v tomto konaní musí predovšetkým vyriešiť otázku vlastníctva sporných akcií a až následne rozhodnúť o nároku žalobcu na náhradu škody.

Z uvedeného dôvodu Ministerstvo hospodárstva SR má na výsledku sporu právny záujem a vstupuje do konania nielen k ochrane svojich záujmov, ale aj k ochrane záujmov žalovaného.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ustanovenia § 243a ods. 1 v spojení s § 243b ods. 1 O. s. p. dovolanie žalobcu zamietol.»

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľke zamietol, pričom sa vysporiadal aj s citovaným nálezom ústavného súdu. V každom prípade tento postup dovolacieho najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda dovolací najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom dovolacieho najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad dovolacím najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2011